

HÍRLEVÉL

2021.
december 16.



XVII.
évfolyam
3. szám

Kispesti
Egészségügyi
Intézet
Az Intézet dolgozóinak
lapja



A tartalomból:

- ❖ ***Főigazgatói rovat***
- ❖ ***Dicséret***
- ❖ ***COVID19 – a költő szemével***
- ❖ ***Szakrendelői tájékoztató***
- ❖ ***MOK-hírek***
- ❖ ***Informatikai hírek***
- ❖ ***Kitekintés***
- ❖ ***Tudományos élet***
- ❖ ***Személyes történet***
- ❖ ***Vers***
- ❖ ***Kvíz***
- ❖ ***Gasztro***

Főigazgatói rovat

„Az ünnep a mély és varázsos rendhagyás...az élet rangja, felsőbb értelme. Készülj föl reá, testben és lélekben..,

Márai Sándor

Kedves Munkatársaim!

Megint eltelt egy rendhagyó év, amit javarészt magunk mögött tudhatunk. Napjainkban a várakozás idejét éljük, nemcsak az Adventkor megszokott lelkeségtől fűtöten, de egy hőn vágyott pandémia lezárásának reményében is. Bízni, hinni, reménykedni lehet, hisz az Omikron magában hordozza a járvány „kifulladásának” esélyét éppúgy, mint az ötödik hullám kiváltóját/beindítóját. Sok a megválaszolatlan kérdés, a bizonytalanság. Lehet, mire ezek a sorok a Hírlevélbe kerülnek, már több válasz is ismert lesz, hogy virulensebb variáns az látszik a nemzetközi adatok fényében. Egyben biztos vagyok: ezt a Karácsonyt sokkal nagyobb önkorlátozó fegyelemmel és figyelemmel kellene ünnepelnünk Szeretteink, főként oltatlan gyermekeink egészségének védelme érdekében. A szeretet kifejezésének számtalan módja van, és az együttlétek esetében szükséges védekezési eljárások (pl. a maszk viselése, vagy az étkezések alatti levegő csere), bár kellemetlen, de nem csorbítja az igaz érzéseket. Több figyelemre lesz szükség, az biztos. A pandémia világszerte tragédiák, veszteségek sorát okozta egyes családok életében. Az idősebbek fájdalmas elkülönülése mellett a gyerekközösségek ismételt korlátozó lezárása soha nem tapasztalt hangulatzavart, szorongást eredményezett kicsikben, nagyokban és szüleikben egyaránt.

A világvjárvány ezen, messze nem teljes (hisz a gazdasági vonzatára nem térek ki) negatív hatása mellett tetten érhető egy folyamatos egymásra hangolódás is. Soha nem látott összedolgozást, segítő együttműködést tapasztaltam az év során. A nehézségek összekovácsolják az embereket, az egymásra utaltság jobban kifejezésre jut. Tapasztaltuk, hogy az alapellátáshoz bejutni nem egyszerű. A kórházak nagyrészt a covid ellátásra álltak rá, így a betegségek definitív ellátó helye a szakrendelő. Valamennyi jelentős megterheléssel járó extra feladat (rendszeres tesztelés, oltás) mellett folyamatosan zajlott a betegellátás, nem állt

le egyetlen szakrendelés sem. Az egynapos sebészet kivitelezési munkálatai miatt sem volt fennakadás a betegellátásban. Terv szerint zajlik a munka.

A kötelező oltás, a kirendeléstől való félelem, a jogviszonyváltozás nagyobb munkaerőmozgást vizionált, ami szerencsére nem következett be. Persze formálódik HR nehézség pl. a Tüdőgondozó területén, de a vezetés mindent elkövet a nehézségek megoldása érdekében. A személyzet hiánya természetesen elégedetlenséget szül a betegek körében, és mint tudjuk, a panaszos előbb ragad tollat. Azonban jó érzéssel tölt el, hogy ebben az évben már számos alkalommal olvastam köszönő levelet az oltóhely személyzetének kedvességéről, profizmusáról, több szakrendelés orvos-asszisztens gárdájának segítőkészségéről.

Az Önkormányzat jóvoltából egységes szempont szerint komoly anyagi megbecsülésben részesültek Szakdolgozóink és a háttér terület Munkatársai. Hagyományosan kiválasztásra került az Év Orvosa, Év Asszisztense, illetve az Év Dolgozója.

Dr. Bérdi Eszter tüdőgyógyász főorvos hatalmas teherbírással, folyamatos helytállással biztosítja a nehéz időszakban is a színvonalas betegellátást, számos elismerés érkezett munkájával kapcsolatban, méltán lett az Év Orvosa.

Tihanyi Andrea az intézetvezető főnővér helyettesi feladatok, az oltási részvétel mellett fő területén az óriási betegforgalmú ortopédián végez kimagasló munkát a betegek többször hangoztatott elégedettségét kiérdemlő módon, ezért az Év Asszisztense elismerés Őt illeti.

Herczeg Andrea a folyamatos oltásszervezés mellett az egyik legfontosabb és legnehezebb területen áll helyt a jelen járványhelyzetben érzelmileg túlfűtött hangulatú betegekkel elsőként érintkező betegirányítói csoport vezetőjeként. Ezért lett 2021 Év Dolgozója.

Kolev Gabriellát a Kardiometabolikus ambulancia vezetőjét pedig Elismerő Oklevél illeti meg az újonnan beindított szakrendelés összetett feladatának szervezéséért és számos pályázatírással sikerre vitt, innovatív osztályos fejlesztésért.

Bármely munkaterületről legyen is szó, a legtöbbre értékelem a minőségi munkavégzést, az együttérző humánus magatartást, a problémamegoldó segítő hozzáállást, a valódi szolgálatot. Hiszen ezen a munkahelyen e nélkül nem szabad dolgozni, mert az senkinek sem válik a javára. 12 olyan Munkatárs részesül Főigazgatói Dicséretben, akik ezen elvárásoknak maradéktalanul megfelelnek, akik kimagasló aktivitást nyújtottak saját területükön és a folyamatos oltási feladatban, és akik ellen semmilyen panasz nem volt.

Ezúton is köszönöm minden Munkatársamnak az éves munkáját, a nem ritkán kritikus helyzetekben tanúsított türelmét! Kívánok szeretetben teljes Adventet, áldott, meghitt Karácsonyt, sok feltöltő pihenést az ünnepi időszakban!

A karácsonyi díjazott Dolgozók

Az Év Orvosa:	Dr. Bérdi Eszter tüdőgyógyász
Az Év Asszisztense:	Tihanyi Andrea asszisztens, intézetvezető főnővér h.
Az Év Dolgozója:	Herczeg Andrea
Elismerő Oklevél:	Kolev Gabriella edukátor

Főigazgatói Dicséret:

orvosok:	Dr. Kása Krisztián Dr. Lőrincz Jenő Dr. Gregor Beáta
vezetés:	Németh Róza minőségügyi vezető
asszisztens:	Koroknai Judit Halek Eszter

alapellátás: Janurik Erzsébet vezető védőnő

gazdasági terület: Girardi Éva
Varga Eszter
Kövér Tibor
Jónás Bertalanné
Szabó Gábor

dr. Kumin Marianna M.Sc.
főigazgató főorvos

Dícséret

Ebben az évben is nagyon sok észrevételt kaptunk, amelyek között – természetesen – olvashattunk negatív élményekről is. Ilyenkor igyekeztünk mindenben segíteni, hogy – szükség esetén – ismételten Intézetünket válasszák gyógyulásuk érdekében. De örömünkre, nagy számban érkeztek dícsérek is, ezek közül adunk közre néhányat.

„Tisztelt Főigazgató Asszony!

Dr. Bérdi Eszter főorvosnő fantasztikus volt! A biztonság kedvéért két röntgent is csináltatott, rengeteg mindent felírt, mind természetes alapú szer. Az arcüregem volt a kiindulási pont, arra is kaptam tőle terápiás ajánlatot, valamint laborbeutalót és kontroll időpontot is.

Minden tiszteletem a doktornőé, hogy egyedül ennyi beteget ellát. Legalább húszan voltunk. Közben hallottam, hogy mindenkivel kedves és türelmes.”

„Tisztelt Igazgató Asszony!

Pár percre szeretném igénybe venni a figyelmét és a türelmét. Gondolom, hogy kap elég levelet, amiben panaszkodnak. Én nem panaszkodni, hanem dicsérni és köszönetet mondani szeretnék.

Visszatérő betegségem sajnos rég óta a Reuma Osztályra kényszerít, ahol évekkal ezelőtt kerültem Pintér Piroska doktornőhöz és asszisztensnőjéhez, Irénkéhez. Személyükben két rendkívüli emberrel ismerkedtem meg. Ha bármelyikük kilép a folyosóra, fájdalomtól meggyötört arcokon simulnak ki a ráncok, a betegek tisztelete övezi mindkettejüket. Mindenkinek kijár tőlük egy-egy kedves szó, mosoly. A doktornő személyisége ma már ritkaság, hogy ennyi empátiával, odaadással, figyelemmel, türelemmel gyógyít, és Irénke remek partnere, segítője. Piroska doktornő rendkívül alapos, körültekintő, mindenre kiterjed a figyelve. Az Ő szájából a nehezen, vagy egyáltalán nem kezelhető reumatikus problémát is el tudja fogadni az ember. Engem személy szerint többször talpra állított, ami most is sikerült neki, amiért nem győzők elégszer hálás köszönetet mondani.

Ugyancsak sok kedvességet, figyelmet, törődést tapasztaltam a Fizikóterápián Bíró Brigitta részéről.

Önök ismeretlenül is csak gratulálni tudok, hogy ilyen remek munkatársai vannak.

Tisztelettel: a kerület egy lakója: S.É.”

„Két kitűnően lebonyolított COVID oltás,melyet mégegyszer köszönünk, újabb meglepetés. A 3. oltásra két perc alatt sikeres regisztráció.Mai nap folyamán az intézmény "segítség" vonalán

kedves,kulturált,felkészült empatikus HÖLGY jelentkezett. Segítőkészsége megnyugtató tudása a bizonytalanokat is meggyőzheti.Ez már tényleg Európa.Köszönjük! D.S.

„Tisztelt Titkárság!

Önöknél kaptam meg a mai napon a koronavírus elleni 3. oltásomat (ahogyan az első kettőt is). Ezúton is köszönöm a Kispesti Egészségügyi Intézet oltásban résztvevő összes kollégájának a fáradhatatlan munkájukat, segítségüket, kedvességüket, ezúttal is gyorsan és jól szervezeten zajlott az oltás Önöknél.

Minden kedves kollégájuknak sok türelmet, kitartást és jó egészséget kívánok.

Tisztelettel: Sz.-né G.E.”

„Tisztelt Dr. Kumin Marianna főigazgató főorvos asszony!

November 26.-án voltunk a harmadik oltást felvenni. Az ápolók, a beengedő személyzet, a recepció, az oltást beadók nagy empátiával és türelemmel kezelték a viszonylag kaotikus helyzetet. Sajnos jó magyar szokás szerint, akiknek 2 órára volt időpontjuk, már ½ 1-kor ott tolongtak. A mozgássérült férjemnek azonnal kerítettek kerekesszéket, a ruhatáros fiú feltolta a rámpán, (később lefelé is). Mindenki nagyon kedves volt, a felvilágosítást sem felejtették el, mi a teendő, ha valami kis kellemetlenség lesz az oltás után. Mindezt jókedvűen és mosolyogva.

Köszönet még egyszer, és minden jót kívánunk.

Üdvözlettel: M.I.-né és I.”

„Tisztelt Dr. Kumin Marianna Főigazgató-Főorvos Asszony!

Szembetegségeim miatt sokszor jártam a szemészeten. Nem szeretném részletesen leírni, hogy több évvel ezelőtt többször tapasztaltam, hogy veszekedés, ideges hangulat, volt a rendelőben, aminek a magyarázata az volt, hogy sok a beteg. Elhiszem, hogy ez fárasztó, de a beteg nem tehet róla. Ezt azért írtam, hogy megírom Önnek, a mostani tapasztalataimat. Sok éve már Meisel Judit doktornőhöz járok. Egy évben többször is megyek kontrollra. Nála is sok a beteg, de még egyszer se emelte fel a hangját. Mindenkiel udvarias, türelmes és nagyon alapos, lelkiismeretes. Most már a fiaim, menyem és az unokám is hozzá jár. A héten is voltam látótér vizsgálaton, a doktornő már nyolc óra előtt behívott, aztán hívtak a látótér vizsgálatra, minden békésen, olajozottan ment, mint mindig nála. Nagyon hálás vagyok a doktornőnek, hogy évek óta figyelemmel kíséri a szemem állapotát és már a családomét is.

Köszönettel és üdvözlettel: F. P.-né”

„Szeretném megköszönni Dr.Kumin Marianna Igazgató Főorvosnőnek és az intézet dolgozóinak a Covid oltás szervezését, lebonyolítását, még nem tapasztaltam ilyen kedves, szakmailag felkészült, gyors, zökkenőmentes, gondos ellátást.

Jó egészséget, sok sikert kívánok minden dolgozónak!

tisztelettel: dr. Káldi Mária”

**„Tisztelt Kispesti Egészségügyi Intézet!
Tisztelt Dr. Kumin Marianna Főigazgató-Főorvos!**

Szeretném ezúton megköszönni Dr. Molnár Györgyi reumatológus főorvosnőnek a körültekintő kivizsgálást, Erika és Ilike szakértelmét, kedvességét a fizioterápiás kezeléseken valamint Minkovné Rédei Judit gyógytornásznak, hogy segítette a vállam hatékony gyógyulását az inspiráló és hihetetlenül jó hangulatú foglalkozásain.

Boldog Karácsonyt és jó egészséget kívánok az intézmény minden dolgozójának!

Köszönettel és tisztelettel: K.-né Sz. M.”

**„Kispesti Egészségügyi Intézet
Dr. Kumin Marianna főigazgató asszony részére**

Tisztelt Asszonyom!

Ha valós a statisztika miszerint a férfiak átlagéletkora 73 év Magyarországon, én tíz év pluszt kaptam eddig a Sorstól valamint attól a gondos „karbantartástól” amit az ön által vezetett intézmény dolgozóitól kaptam, illetve kapok jelenleg is. Nevük felsorolásából következtethet, hogy hány szakorvos foglalkozik velem, kezelnek, tanáccsal, gyógyszerrel látnak el rendszeresen. Elsőnek dr. Csuzi László háziorvos urat említtem de nem kevesebb törődést tanúsít irántam (és feleségem iránt) Dr. Meisel Judit, Dr. Szabó István, Dr. Bihari Ágnes, Dr. Pál Zsolt, Dr. Tamás György, Dr. Gáspár Melinda és Dr. Heinrich Ibolya. Hálám és elismerésem nem csupán nekik szól, hanem az asszisztenseknek is, meg azoknak is, akiket név szerint nem ismerek, csak látásból. Munkájukat az intézmény karbantartása, tisztasága tükrözi. Az ember úgy érzi magát e falak közt, mintha otthon lenne. Bevallom, amikor hírért vettem az elődje távozásának, némi gyanakvásom volt: milyen lesz az új igazgató s általa azok az állapotok, amiket megszoktunk. Kellemesen csalódtam, Ön még az elődjén is túltesz, a helyzet magaslatán áll. Veszem a bátorságot s nem csupán a magam, hanem valamennyink nevében mondok köszönetet, akik páciensként vesszük igénybe áldozatos munkáját. Megkülönböztetett tisztelettel üdvözlő és további sikereket kíván

M. Gy. O. ny. főszerkesztő”

„Tisztelt Igazgatóság!

Idős beteg asszony vagyok, aki az utóbbi 7-8 évben több kórházban is megfordultam. Nem tudom megállni, hogy ne írjak Önöknek. Az elmúlt napokban sokat jártam a reuma osztályukon. Ilyen beteg és orvosi kapcsolattal ritkán találkozok az ember. Ahogy az orvos (Pintér doktornő és az asszisztense) olyan türelemmel és az idős ember iránti tisztelettel végighallgatott és segített is.

A fizioterápián is készségesen bántak velem. Ebben a rohanó covidos időben ritkán tapasztaltam. Ugyanezt tapasztaltam a „CT” vizsgálat alkalmával. Fogadják hálás köszönetemet.

Tisztelettel: B. L.-né”

COVID19 – a költő szemével

Takács Zsuzsa: A végső pillanat

Milyen lesz, hogyha levesszük a maszkot?
Megismerem-e a majd a négyes-hatoson
az utastársakat? S az a kék szemű
fiú, akivel hosszan beszélgettünk
a lét és a lényeg közötti különbségről,
meztelen arccal tetszik e? Vagy növesszen
offline maszkot, azaz szakállat?

Állnak majd az utasok és nézik egymást,
mint egy szilveszteri buliban, ha éjfél
kongat az óra, és álarcukat leveszik?
A végítélet órája ütött, vagy csak egy kegyetlen
kíséret részese vagyunk? Színt váltunk?
vagy színről színre látunk? Kést rántunk,
vagy egymás nyakába borulunk?

(Forrás: **Jelenkor** Online irodalmi és művészeti folyóirat – 2021. október)

Jenei Gyula:

Légszomj 6.

(Jegyzetversek járvány idején)

vakcinarasszizmus, szívjuk be a szagot, amit
áraszt ez a szó! hallgassuk a ritmusát! forgassuk meg
a szánkban, ha érzünk még ízeket a vírus után!

* * *

a vakcinarasszizmus a mindenkori emberek,
embercsoportok szabványműködésének
meglehetősen pontos metafórája.

* * *

észre sem vettem, hogy virágoznak a fák,
a feleségem szól, s hirtelen nem a gyerekkori
kert jut eszembe, hanem hogy tavaly
éppen ilyen volt a tavasz, éppen így róttuk
a kilométereket a folyóparton, s épp így féltünk,
illetve nem így, azóta belefáradtunk a szorongásba.
már nem tölti ki minden pillanatunkat
a járványtól való rettegés, néha már én is
megfeledkezem róla, de ha eszembe jut, ha
olvasom a statisztikákat, annál fenyegetőbb
minden.

* * *

álló napokat ülök a számítógép előtt, magamnak is
azt hazudom, hogy dolgozom, de csak kattintgatom
a hülye videókat, és ismerősök, félismerősök
posztjai alatti kommentcunamikat olvasok, azzal
nyugtatom magam, hogy kell a kikapcsolódás is,
a társasági élet. olyan ez, mintha kocsmában ülnék,
néha egy üveg bort is magam mellé készítek. hallgatom,
illetve olvasom a sok hülyeséget, istenem, mennyi emberből
kiábrándultam a karantén alatt, akikről korábban,
felületesen ismerve őket, azt gondoltam, értelmesek,
tehetségesek, jó írók, költők, jó emberek, közben meg....!
persze, az is igaz, a jó emberekben régóta nem hiszek,
mert senki nem különb, csak másként beteg, egyébként
nem is rossz ebben az internet nevű virtuális kocsmában
ücsörögni, olyan felszabadító! a sok fafejű részeg közt
én is mondhatok baromságokat, akár ordíthatok,
provokálhatok. itt a pofán csapás, a verekedés sem
valóságos, nem kell mentőt hívni, legfeljebb, ha valakit
annyira felidegesítenek, hogy fölmegegy a vérnyomása, és
agyvérzést kap, szívinfarktust. néha rám ír egy jószándékú
józanabb, mintha egy unikum és sör mellett hozzám hajolna:
hú, most nagyon belenyúltál a méhkasba! készakarva
tetted? hát persze! lehet ilyen felfokozott hangulatban
a méhkasba nem készakarva? ülök a gép előtt, s azt
hazudom, hogy dolgozom, pedig éppen átszaladtam
munkaidőben a közeli borozóba, ahol arról
beszélgetünk, ha vége lesz a járványnak, ha tényleg
nyitnak a teraszok, a kocsmák, ki merjünk-e menni
az utcára, vagy annyi haragost gyűjtöttünk a karantén alatt,

hogy a velük való találkozások a vírussal is
veszélyesebbek lehetnek.

* * *

ha nem tudnád, melyik ismerősöd milyen pártállású,
elég rákattintani a járvánnyal kapcsolatos
hozzászólásaira, s máris pontosan besorolhatod
politikai rendszertanilag.

(Forrás: **Forrás Folyóirat** – 2021. október)

Szakrendelői tájékoztató

A Kispesti Szakrendelő a nemzetközi klinikai kutatások első számú járóbeteg intézménye lehet a jövőben.

A klinikai vizsgálatok egyik legfontosabb aspektusa, hogy a betegek világviszonylatban is a legmodernebb terápiáknak számító kezelésekhez juthatnak hozzá közvetlenül. Ugyanakkor az is fontos szempont, hogy mind a klinikai vizsgálatokat befogadó egészségügyi intézmény, mind az abban résztvevő orvos- és egészségügyi team számára nagyon komoly plusz anyagi forrásokat jelent a vizsgálatok lebonyolítása. A Magyarországon végzett innovatív gyógyszerfejlesztési klinikai vizsgálatok 86-95 milliárd forintnyi nemzetgazdasági értéket teremtenek évente, és hozzávetőleg 34-38 milliárd forint adóbevételt generálnak a vizsgálatokban résztvevő egészségügyi szakembereken, cégeken és intézményeken keresztül. Következésképp a klinikai vizsgálatoknak erős szakember megtartó erejük van. Magyarországon a szakrendelők közül elsőként, a Kispesti Szakrendelő kaphat egy ilyen jellegű lehetőséget, miszerint nagy számú klinikai vizsgálati központként vállaljon főszerepet a közeljövőben.

A Clinexpert vezetősége idén októberben jelentkezett a szakrendelő vezetésénél azzal, hogy a közel két évtizedes klinikai vizsgálati tapasztalattal rendelkező vállalkozás, az említett Intézményi célok elérésében, partnere lenne a szakrendelőnek és az intézmény szakmai team-jének.

A Clinexpert rövid bemutatása:

A Clinexpert Kft.-t 2004-ben hazai szakemberekből álló orvoscsoporthozta létre, azzal a céllal, hogy egységes keretek között vegyenek részt alkalmazott orvostudományi kutatásokban.

Első lépésben Budapesten elindítottak egy magas színvonalú magán egészségügyi intézmény keretei között működő klinikai kutatási központot.

2016-ban a sikeres működés továbblépéseként a gyöngyösi Bugát Pál Kórház kérte fel a Clinexpert Kft.-t, hogy a kórházban folyó kutatások szakmai háttérét biztosító partner legyen. Az együttműködés másfél éve alatt a Kórházban a klinikai vizsgálatok száma hatszorosára, a vizsgálatokban résztvevő páciensek száma a tízszeresére növekedett. 2018-tól a tatabányai Szent Borbála Kórházban szintén integrált koordinációs iroda fejlesztése és működtetése indult az onkológiai terület bővítése érdekében. 2021 közepén az egri Markhot Ferenc Oktatókórházzal a cég szintén koordinációs iroda létrehozásában állapodott meg. 2021 a nagy fejlesztések éve a Clinexpert történetében, hiszen idén szeptemberben, 4 év előkészítés után

a vállalkozás létrehozta első Fázis I. vizsgálóhelyét szintén Gyöngyösön. Csatlakozva ezzel a lépéssel a hazai és nemzetközi klinikai vizsgálatok legmagasabb szintjéhez.

A Clinexpert megalakulása óta több mint 200 vizsgálatban vett részt. A cég által koordinált vizsgálatokban a 4 helyszínen közel 100 orvossal dolgozik együtt a klinikai vizsgálatok területén, évente átlagosan 25 vizsgálatot indít, közel 100-150 beteg részvételével. A megbízók között található közvetlenül a legnagyobb gyógyszercégek.

Ezt a közel két évtizedes kutatási tapasztalatot, lendületet, nemzetközi ismeretet hozná el a Clinexpert a jövőben Kispestre, amennyiben nyitottnak mutatkozik az Intézményben dolgozó orvoscsapat az együttműködésre.

A koordinációs iroda több szinten képes bekapcsolódni a klinikai kutatással kapcsolatos vizsgálóhelyi folyamatokba. Tevékenysége a szakrendelő esetén négy pillérben foglalható össze, amely a vizsgálati megrendelés első pillanatától, a kutatás teljes megvalósításán keresztül, egészen a klinikai vizsgálat zárásáig tart.

A négy pillér ennek megfelelően:

- I. Klinikai Kutatási Management Szolgáltatás
- II. Klinikai Kutatási Koordináció
- III. Klinikai Kutatási Asszisztencia
- IV. Intézményi marketing és betegbevonás és betegmegtartást támogató szolgáltatások

A pillérek közül az orvosokat és a szakrendelőkben dolgozó egészségügyi szakembereket leginkább érintő kérdés az, hogy a napi szintű hatalmas leterheltség mellett, hogyan lehetnek képesek még plusz energiák mentén részt venni a klinikai vizsgálatokban. A Clinexpert ebben tud a legtöbbet hozzátenni a szakrendelő működéséhez.

A Clinexpert hitvallása szerint a klinikai vizsgálatokban mindenki azt a feladatot végzi el, amire dedikálva van! Az orvos-team elsősorban az orvosi szakfeladatokkal foglalkozik, így a gyógyító munka fő fókusza a beteg, minden szervezési, adminisztrációs és logisztikai feladatot a professzionális koordinációs csapat biztosít. Ezzel a megközelítéssel adott idő alatt többszörös szakember kapacitás marad a megfelelő betegek kiválasztására és klinikai vizsgálat keretében történő kezelésére. A mai tendenciáknak megfelelően a klinikai vizsgálati munkának ezen koordinációs-adminisztratív része a teljes feladatok 45-70%-át teszi ki.

Ebben a folyamatban az orvosokat segítő koordináló csapat tagjai mindannyian természettudományos, elsősorban egészségügyi-vagy biomérnök, biológus diplomával rendelkező és több idegen nyelven folyékonyan beszélő szakemberek. Ez a csapat gyakorlatilag az összes adminisztratív és projektkezelési tevékenységet képes hatékonyan ellátni.

A klinikai vizsgálatok megvalósításához elengedhetetlen a szakképzett segítő személyzet, akik az intézményben szintén leterheltek. Ugyanakkor fontos, hogy az ilyen jellegű kapacitások is rendelkezésre álljanak a megfelelő szakdolgozói feladatok elvégzéséhez. Ezért a Clinexpert, amennyiben szükséges, szakképzett, úgynevezett study nurse csapatot képes dedikálni az intézménybe, amelynek tagjai a klinikai vizsgálatok teljes study nurse feladatkör palettáját komplexen képesek elvégezni.

Ezzel együtt legfontosabb szempont a Szakrendelő és a Clinexpert együttműködése a nemzetközileg legmodernebbnek számító terápiák elérhetőségét biztosíthatja a betegeknek az Intézményben.

Vágvölgyi Mihály és Dr. Gulyás Dávid

Rövid beszámolót olvashatnak a Magyar STI Társaság XXV. Jubileumi Nagygyűlése és XV. Venerológiai Továbbképző Tanfolyama eseményeiről Dr. Bihari Ágnes gondozó vezető főorvostól

1996. június 24-én tartottuk meg alapító közgyűlésünket. Azóta minden év novemberében a fenti országos nagygyűlésen 300 körüli résztvevővel, részben hazai, részben külföldi előadók tartottak interdiszciplináris előadásokat. A szatellita foglalkozások gyakorlati kérdések (mintavétel és értékelések, mikroszkopizálás, beteg edukáció témakörrel) járultak hozzá a kollégák képzéséhez.

2020-ban a Covid-pandémia miatt háttérbe szorult az STI megbetegedések klinikai, laboratóriumi, ill. járványügyi kivizsgálása. A szexuális úton terjedő infekciók terjedését a diagnosztizálatlanul és kezeletlenül maradt betegek feltételezhetően nagy száma tovább fokozta, így a gyakorlatban kései, elhanyagolt, szövődményes esetek felbukkanására is számítanunk kell. Ezért vártuk az idei évben, hogy a nagygyűlésen megoszthassuk tapasztalatainkat.

Hosszas konzultáció alakult ki, megtarthatjuk-e a konferenciát a szokásos jelenléti módon, vagy, mint az előző évben on-line. Végül a hibrid megoldást választottuk. Volt előadó, aki elektronikus úton, volt, aki jelenléten tartott előadást.

Sok minden között szó esett a HPV okozta infekciókról, a kezelési módokról, az immunizációról, az adjuváns terápia lehetőségeiről, a PrEP-t szedő betegek körében előforduló, nemi úton terjedő fertőzések előfordulásáról, az intrauterin eszközök szerepéről a krónikus PID kialakulásában, az oxidatív és redukzív stressz szerepéről a férfi meddőség vonatkozásában, a nemi úton terjedő betegségek kezelési optimalizálásáról, a makacs hüvely panaszok kivizsgálásáról és érdekes venerológiai esetekről is.

Orvostörténelmi beszámolót is hallhattunk Peter Kohl előadásában Erich Langer berlini bőrgyógyász professzorról, a 2. világháború túléléséről.

Kismedencei krónikus betegségek diagnosztizálásáról és EMG biofeedback alkalmazásáról és még sok érdekes esetről, a teljesség igénye nélkül.

Sajnálhatják a kollégák, akik nem regisztráltak, és nem hallhatták a kongresszust. Remélem, jövőre még többen el tudnak jönni, hogy képezzék magukat a fenti témakörökben, eszmét cserélhessenek a szünetekben, és jól érezzék magukat.

MOK hírek

Kedves Kollégák!

Eltelt a 2021-es év. Sajnos nem lett jobb ez az évünk sem a vírusjárvány miatt. Próbálunk kitartani, de fogytán az erőnk.

Csak remélni tudjuk, hogy lesz annyi belátás az eddig még az oltást fel nem vevők között, hogy mégis hajlandók lesznek oltakozni. Így lekerülhet a nagy teher a kórházi osztályokról és rólunk is.

Rengeteg érdekes történetet mesélhetnénk mindnyájan a furcsábbnál furcsább helyzetekről, melyeket a rendelésünkön megtapasztaltunk ebben az időszakban.

De még túl közel vagyunk hozzá, még túlságosan érintve vagyunk. Talán majd később, ha túl leszünk rajta!

Kívánok Minden Kedves Kollégának Áldott Karácsonyt és egészséges, sikeres, boldog Új Évet!

dr. Zalaföldi Kornélia
MOK BTSZ XIX. ker.
Választókerületi Elnök

Köszönjük az Intézet vezetőségének az intézeti dolgozók gyermekeinek részére összeállított tartalmas Mikulás-csomagokat, illetve az Önkormányzat vezetésének a SZÉP-kártyákra átutalt év végi béren kívüli juttatást.



**Informatikai,
Dokumentációs és
Kontrolling Osztály**

Fejlesztési céljainkat a jogszabályi változások, a technológia fejlődése, valamint az ezekben rejlő potenciál kihasználását célzó kormányzati törekvések figyelembevételével kell meghatároznunk. Az IT infrastruktúra folyamatos, évenként ütemezett korszerűsítése szükséges a technológiai szint megtartása érdekében.

Az idei évben megkezdődött az egynapos sebészeti műtőblokk kialakítása. Ehhez kapcsolódóan reorganizációs feladatként az informatikai hálózatunk részbeni átalakítása, illetve fejlesztése történt meg. Mindemellett folyik a többi szakrendelés részleges felújítása.

Korszerű, IP-alapú telefonközpontunk mostanra már képes átvenni a régi analóg központ mellékeit, ami szükségessé teszi a meglévő hálózat fejlesztését, végpontok kialakítását az új típusú telefonkészülékek számára. A lehetőségekhez képest felújított rendelőkbe már az új típusú telefonok kerülnek vissza.

Megkezdődött a Védőnői Szolgálat informatikai hátterének teljes, strukturális újjáépítése, ehhez a szükséges hardver eszközök nagyrészt rendelkezésre állnak. Reményeink szerint sikerül a jelenleginél lényegesen magasabb színvonalú műszaki-informatikai hátteret biztosítani a védőnőknek a régóta tervezett kliens-szerver architektúra megvalósításával.

Az AGFA PACS beszüntette IT üzletágának Kelet-közép Európai tevékenységét, így digitális képparchiváló rendszerünk gyártói támogatás nélkül maradt. Emiatt szükségessé vált a meglévő PACS rendszerünk cseréje. A megoldást jelenleg a Belux csoport eRAD-PACS rendszerére való áttérés jelentheti, az átmeneti időben a cég Az AGFA supportját is biztosítja.

Az eRAD az ország több jelentős egészségügyi intézményében is jelen van - pl. a Raditec is ezzel dolgozik – és az EMMA-kapcsolatra is van kész megoldásuk, így reményeink szerint nem lesz komolyabb fennakadás az átálláskor és távlatilag is jó együttműködésre számíthatunk.

Az EMMA-szerződésünk is lejár az év végén. Intézményvezetésünk most nem tervez változtatást e téren, hiszen bőven elég kihívás, újdonság vár ránk a jövő esztendőben. Mindemellett abban bízunk, hogy medikai rendszer szállítónkkal a korábbiaknál kiegyensúlyozottabb, megbízhatóbb kapcsolatot tarthatunk fenn a jövőben.

Szövérfy Dénes
osztályvezető

Kitekintés

Magyar karácsonyi szokások

2021.11.10. Szélesi Ferenc - Főkéntész

Régen a karácsony elképzelhetetlen lett volna az ünnephez kapcsolódó szokások nélkül. Mindezekből mára hagyományörző szándékkal felelevenített kedves emlékek maradtak. A karácsony azonban sokaknak ma is a legmeghittebb, szent ünnep, amely nem lehet teljes a templomi szertartások és szokások nélkül.

Karácsonyi szokások – Luca napja

A decemberi népszokások sorát a **Luca napja** nyitja. A hiedelem szerint december 13-án a téli hosszú éjszakákkal, vagyis a sötétséggel Szent Luca átalakult boszorkánnyá. A

boszorkányok elriasztására a kulcslyukba fokhagymát dugtak, az ajtófélfába kést állítottak, az ajtóra fokhagymával keresztet rajzoltak vagy a seprút keresztbe rakták.

E napon semmit se volt szabad kölcsönkérni vagy adni, nehogy az a boszorkányok kezére jusson. A lányok Luca napján jósolták meg jövőbelijüket. A hagyomány szerint a nők nem dolgozhattak, mert ha Luca napján fonnának vagy varrnának, nem tojnának a tyúkuk. Luca napján a fiúk elindultak meglátogatni az ismerős házakat és jókívánságaikért cserébe adományokat vártak. Ha ez elmaradt, akkor viszont átkokat szórtak a házra.

Az ünnep előtti negyedik vasárnap kezdődik és december 24-ig tart az **Advent**, ami egyben az egyházi év kezdetét is jelenti. Négy hete a Karácsonyra való előkészület időszaka. Újkeletű népszokás az adventi koszorú készítése: Karácsony közeledtével minden vasárnap eggyel több gyertyát kell meggyújtani. Az estéket egykor a gyertya mellett, adventi dalok éneklésével töltötte a család.

Karácsonyi szokások – Karácsony napja

Karácsony napján az Esthajnalcsillag feljövetele után került sor az ünnepi vacsorára, amely előtt azonban a gazda nem mulasztott el az udvaron a levegőbe lőni, és ezzel elkergetni a gonosz lelkeket. Eközben a gazdasszony mindent előre kikészített az asztalra, mert a vacsorát végig felállítás nélkül kellett elfogyasztani. Imádkoztak, majd első fogásként mézbe mártott fokhagymát, dióbelet ettek, ugyancsak gonoszűző céllal.

Karácsonykor a ház körüli állatokat gondosan ellátták, mivel különös hiedelmek kapcsolódtak hozzájuk. Voltak, akik azt tartották, hogy az állatok karácsonykor beszélni tudnak. Egyes országokban szokás volt az állatoknak kis karácsonyfát állítani, bár ezt a pogány eredetű szokást az egyház tiltotta.

Karácsonyi szokások – A karácsonyi asztal

A ma is továbbélő szokások szerint a karácsonyi asztal elképzelhetetlen hal, beigli, valamint dió és a család összetartását szimbolizáló kerek alma nélkül. Sok helyen vacsora után ma is annyi szeletre vágnak egy almát, ahányan ülnek az asztalnál, mondván: amilyen kerek az alma, olyan kerek, összetartó legyen a család a következő esztendőben.

Karácsonyi szokások – A regölés

A karácsonyt követő időszakhoz kapcsolódik a **regölés** hagyománya: az István napjától, december 26-tól Újévig járó regösök különféle énekeket adtak elő és jókívánságokat mondtak a ház lakóinak. A regölés lényegében természetvarázsló énekmondás, köszöntés - bőségvarázsló, párokat összehoronáló, adománygyűjtő szokás volt.

Karácsonyi szokások – Borszentelés

A **borszentelésre** Szent János napján, december 27-én került sor régen. Ezen a napon minden család bort vitt a templomba, amelyet a pap megáldott, mivel a szentelt bornak mágikus erőt tulajdonítottak. Beteg embert, állatot gyógyítottak vele, illetve öntöttek belőle a boroshordókba, hogy ne romoljon el a bor.

Karácsonyi szokások – Betlehemezés

Karácsony napján a népszokások célja a gonosz ártó szellemek elűzése zajkeltéssel, állatbőrök, jelmezek, álarcok viselésével. Ekkor kerül sor a **betlehemezésre** is: ezt a játékot eredetileg templomokban, majd később házakhoz járva adták elő a gyerekek. Gyakran állatok is szerepeltek benne, a gyermek Jézust pedig élő kisbabával jelenítették meg. A szereplők - pásztorok, angyalok, Mária, József – ma is eljátszák a Jézus születéséről szóló bibliai történetet, majd átadják ajándékaikat, jókívánságaikat. Ezután a háziak megvendégelik őket.

Karácsonyi szokások – Karácsonyi tizenketted

Karácsony napjával egy újabb ünnepi szakasz veszi kezdetét, a **karácsonyi tizenketted**, amely január 6-ig, vízkereszt napjáig tart. Ez egyben a vizek megszentelésének és Jézus megkeresztelésének ünnepe is.

Karácsonyi szokások – Aprószentek ünnepe

December 28. az aprószentek ünnepe, amelyen egykor különös módon “gondoskodtak” arról, hogy a gyerekek egészségesek maradjanak: megvesszőzték őket. A legenda szerint minden fiúcsecsemő “aprószent”, akit Heródes király a gyermek Krisztus keresésekor megöletett.

https://www.agraroldal.hu/magyar-karacsonyi-szokasok_img-1.html

Tudományos élet

A Nobel-díjas kapszaicin-kutatások magyar gyökerei és kapcsolatai

Kik és hogyan járultak hozzá idehaza azokhoz a tudományos eredményekhez, amelyekért idén két molekuláris biológusnak a Nobel-díjat ítelték oda? Ezt foglalta össze az mta.hu számára a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézete „Szolcsányi-iskolájának” négy professzora.

2021. november 30. Bathó Loránd, Pintér Erika, Pethő Gábor, Helyes Zsuzsanna

A 2021-es élettani és orvostudományi Nobel-díjat két Amerikában dolgozó molekuláris biológus kapta a fájdalom érzékelésében is jelentős szerepet játszó, a hőmérséklet és tapintás érzékeléséért felelős receptorok felfedezéséért. David Julius a paprika csípős, égető érzést keltő alkotóeleme, a kapszaicin felhasználásával olyan szenzort azonosított a bőr idegvégződéseiben, amely fájdalmas hőingerral is aktiválható. Ardem Patapoutian nyomásra, mechanikai ingerekre és hidegre érzékeny receptorok új osztályát írta le a bőrben és a belső szervekben.

Jelen összefoglalóban szeretnénk kiemelni azokat a magyar felfedezéseket, alapvető eredményeket és mérföldköveket, amelyek megalapozták ezeket a kutatásokat, elsősorban a kapszaicin receptorára, a tranziens receptor potenciál vanilloid-1 (TRPV1) ioncsatornára vonatkozóan. E kutatásoknak alapvetően magyarok a gyökerei, és jelenleg is kiterjedt magyar vonatkozásaik vannak, ami elsősorban Szolcsányi János, az MTA rendes tagja Szegedről induló, majd Pécssett végzett iskolateremtő munkásságának köszönhető.

A 19. század végén Hőgyes Endre foglalkozott a csípős paprika kivonatának a szenzoros izgató és gyomor-bél rendszerre tett hatásával. A „fősodorbeli” kapszaicin-kutatás azonban ifj. Jancsó Miklós szegedi farmakológusprofesszor és felesége, J. Gábor Aranka kísérleteivel kezdődött.

Egy 1959-es, német nyelvű közleményben leírták a kapszaicin úgynevezett deszenzibilizáló hatását laboratóriumi állatokon, azazhogy akár helyi (pl. szemcsepp), akár általános (szisztémás) erőteljes alkalmazása után érzéketlenség alakul ki fájdalmas kémiai ingerekkel szemben, míg más stimulusok hatásosak maradnak. Az emberi bőr is deszenzibilizálhatónak bizonyult, a kapszaicint tehát az első szenzoros blokkolónak tekinthetjük. A kapszaicin-előkezelés mindemellett bizonyos (pl. UV-besugárással kiváltott) gyulladáshoz vezető reakciókat is gátolt. Jancsó Miklós a továbbiakban többek közt a kérdéssel foglalkozott, hogy milyen

biológiailag aktív anyagok okozzák az érzőidegeket izgató vegyületek által létrehozott értágító és gyulladáskeltő hatást. Jancsó Miklós professzor 1966-ban elhunyt.

Munkatársai, J. Gábor Aranka és Szolcsányi János folytatták a kapszaicin érzőidegekre kifejtett hatásának kutatását. Befejezték Jancsó Miklós tájékoztató kísérleteit, és maguk is sok jelentős eredménnyel bővítették a gondolatkört. Eredményeik és az a koncepció, hogy a kapszaicinérzékeny érző idegvégződésekből gyulladáshozó jelenségeket (úgynevezett „neurogén gyulladást”) létrehozó ingerületátvivő anyag (később: anyagok) szabadulhat(nak) fel két alapvető dolgozatban jelentek meg 1967-ben és 1968-ban a *British Journal of Pharmacology* folyóiratban, a néhai Jancsó professzor első szerzőségével. Leírták többek között a krónikus érző denerváció gátló hatását a fent említett gyulladáshozó jelenségekre, továbbá bizonyították, hogy az érző idegvégzések mediátorkibocsátása nem érzékeny helyi érzéstelenítőkre (később: Na-csatorna-blokkolókra). További munkáikban bizonyították, hogy a hipotalamuszban található hőmérséklet-érzékelő struktúrák szintén érzékenyek a kapszaicinre, és deszenzibilizálhatók is.

A „kapszaicinreceptor”

„Klasszikus” módszerekkel, azaz a szerkezeti kapszaicinanalógok érző idegeket izgató és deszenzibilizáló hatásának vizsgálatával Szolcsányi János akadémikus és J. Gábor Aranka bizonyítékot szolgáltatott arra, hogy ezek a hatások specifikus receptorokon keresztül jönnek létre. Ezt a megállapítást arra alapozták, hogy kis szerkezeti változás nagymértékben módosíthatja a hatásokat, a molekula nélkülözhetetlen részei meghatározhatók. Az eredmények és a hipotézis két dolgozatban jelentek meg 1975-ben és 1976-ban (angolul a kétnyelvű *Arzneimittel-Forschung / Drug Research* folyóiratban).

Az egyik közleményben a feltételezett kapszaicinreceptor sémás ábrája is megtalálható, tovább erősítve, hogy e receptor létezésének koncepciója Szolcsányi professzortól ered. A kapszaicinreceptor molekuláris azonosítására, azaz klónozására 1997-ig kellett várni. Az addig eltelt bő 20 év második felében különböző munkacsoportok kimutatták, hogy az elsődleges érző idegsejtek azon csoportja, amelyik kapszaicinnal aktiválható (és nagy dózisok hatására blokkolható), hasonló ionáramokkal válaszol a kapszaicinre, mint a fájdalmas intenzitású hőingerekre, illetve a kétféle ingerre reagáló idegsejtek nagyon jelentős átfedést mutatnak. Mindez felvetette annak lehetőségét, hogy a kapszaicinreceptor forró ingerekkel is aktiválható.

Ezt a feltevést a kapszaicinreceptor 1997-ben David Julius munkacsoportja által kivitelezett klónozása közvetlenül megerősítette. Az eredetileg kapszaicinreceptornak nevezett fehérjét hamarosan átnevezték TRPV1 receptorra más, alsóbbrendű élőlényekben előforduló variánsának mintájára. A TRPV1 receptor fontos tulajdonsága, hogy a kapszaicinen és szerkezeti rokonain (pl. a kutyatejfélelben lévő reziniferatoxin), valamint a forró ingereken kívül számos más, eltérő szerkezetű endogén mediátor (pl. proton, leukotriének, az endokannabinoid anandamid stb.) is képes aktiválni. A reziniferatoxin hatásaira és TRPV1 receptort aktiváló mechanizmusaira vonatkozóan az évtizedeken keresztül Amerikában dolgozó Szállási Árpád szolgáltatott alapvető eredményeket, aki jelenleg a Semmelweis Egyetem munkatársa. Kísérleti állatokban a TRPV1 blokkolása érdekes módon nem károsítja a szervezet forró ingerekkel szembeni érzékenységét, de gyulladáshozó és idegkárosodáshozó alapuló kórállapotok modelljeiben jelentős fájdalomcsillapító hatással bír. Mindezek alapján intenzív gyógyszerfejlesztés kezdődött TRPV1-blokkolók mint új típusú fájdalomcsillapítók vonatkozásában. Sajnálatos és előre nem látható módon az eddig kifejlesztett vegyületek emberben károsítják a forró ingerek detektálását, és megemelik a testhőmérsékletet, ami klinikai alkalmazásukat ez idáig megakadályozta.

A kutatások egy másik iránya kb. 1975-től az volt, hogy Szolcsányi és Barthó Loránd Pécsen kimutatta a kapszaicinérzékeny idegvégződésekből felszabaduló mediátorok belső szervekben kialakított válaszait, amit 1978-tól számos közleményben publikáltak. A mediátoranyagok azonosítása még váratott magára. Patkányban kísérletes gyomorfekélyrel kapcsolatos vizsgálataik arra utaltak, hogy a gyomor érzőideg-végzések részt vesznek az

agresszív tényezők elleni védekezésben. Ezt a kutatási irányt is több külföldi munkacsoport vitte tovább.

Szegeden Jancsó Miklós és J. Gábor Aranka fia, Jancsó Gábor, a morfológia és élettan határterületén dolgozva nagy jelentőségű eredményeket publikált a kapszaicin hatásával kapcsolatban, pl. újszülött állatok deszenzibilizációjának mechanizmusaira, a perineurális kapszaicinkezelésre, valamint az érzőneuronokban található neuropeptidekre vonatkozóan.

A pécsi „Szolcsányi-iskola”, amelyet jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Farmakológiai Intézetében és Szentágotthai Kutatóközpontjában Pintér Erika, Pethő Gábor és Helyes Zsuzsanna visz tovább, az egyre több fiatal munkatárssal bővülő kutatócsoport vizsgálódásai a TRPV1 és az ahhoz nagyon hasonló TRP Ankyrin 1 (TRPA1) aktivációs mechanizmusaira, szerepére, gyógyszerfejlesztési perspektíváira irányulnak. Jelentős lépéseket tesznek a kapszaicinérzékeny érzőidegekből felszabaduló gátló peptidok, elsősorban a szomatosztatin hatásának, fájdalomcsillapító és gyulladáscsökkentő lehetőségeinek feltérképezésére.

Szolcsányi János akadémikus egyik utolsó, 2017-ben megjelent tanulmányában így foglalta össze a kapszaicinérzékeny, hármaskörű érzőidegsejtek különleges szabályozó működésére vonatkozó eredményeit:

„A perifériás idegrendszeri szabályozásban elkülönül a szenzoros receptorokkal rendelkező afferens (érzékelő) és a szöveti válaszokat kiváltó efferens (végrehajtó) neuronok csoportja. A kapszaicin szelektív hatásának bizonyítása egy új, a klasszikus idegszabályozástól eltérő szenzoros-effektor funkciójú idegrendszer felfedezéséhez vezetett. A kapszaicin nocicepciót és égető érzetet kiváltó hatását követően nagy dózisok után szelektív deszenzitivációt vált ki kémiai fájdalomkeltő anyagokkal szemben. Elsősorban önkísérletek alapján bizonyítottuk, hogy a deszenzitiváció nem gátolja a kémiai anyagok ízérzést vagy hidegérzést kiváltó hatását, de a bőrben a bradikininnel kiváltott fájdalom is jelentősen csökken. Állatkísérletekben kimutattuk egyrost- és többrost-preparátumokon, hogy a kapszaicin szelektíven csak a polimodális nociceptorokat (többféle módon aktiválható érzőreceptorokat) izgatja, és deszenzitiválja mechanikai, forró és kémiai ingerekkel szemben. Szerkezet-hatás összefüggések és más bizonyítékok alapján 1975-ben elsőként állítottuk, hogy a szer hatásait »kapszaicinreceptor« membránproteinen fejt ki. A kapszaicinreceptor TRPV1 klónozása 1997-ben feltárta annak egyedülálló integratív kationcsatorna jellegét. Bizonyítottuk, hogy a TRPV1 optimális kapuzó működéséhez a plazmamembrán lipid raft szfingomielin és más komponenseinek jelenléte szükséges. (...) Bizonyítottuk, hogy a szenzoros neuropeptidok felszabadulásához nem szükséges axonreflex, így ugyanaz az idegvégződés lát el szenzoros és effektor funkciót. Gerincvelői hátsó gyökerek izgatása a beidegzési területen kívül testszerte gyulladásgátló hatású. Ezt az ún. »szenzokrin« gyulladásgátló és fájdalomcsillapító hatásokat a kapszaicinérzékeny receptorokból felszabaduló és a keringésbe jutó szomatosztatin váltja ki. Gyógyszerfejlesztés szempontjából ígéretes, hogy ezeket a gátló hatásokat a szomatosztatin sst₄ receptorának aktiválásával fejt ki, amely nem játszik szerepet a peptid hormontermelést gátló hatásainak közvetítésében. Ennek a teljesen új neurohumorális szabályozásnak gyulladásgátló és fájdalomcsillapító szerepét bizonyítottuk krónikus idegi eredetű (neuropátiás) fájdalom, ízületi gyulladás és bőrgyulladás modelljeiben is. A neuropátiás fájdalom kezelésére ma kapszaicin hatóanyagú bőrtapasz gyógyszerkészítmény van forgalomban, és a TRPV1 klónozásával új távlatok nyíltak a hőszabályozás és az agykutatás terén.”

*A PTE ÁOK, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet „Szolcsányi-iskolájának”
professzorai:*

Barthó Loránd professor emeritus, az MTA doktora

Pintér Erika intézetvezető egyetemi tanár, az MTA doktora

Pethő Gábor egyetemi tanár, az MTA doktora

*Helyes Zsuzsanna egyetemi tanár, az MTA levelező tagja, a Szentágotthai János
Kutatóközpont elnöke*

Vers

Madách Imre: Karácsonykor

Zúgva nyargal a szél, hordja a havat,
Fényes csarnokáról hangzik a zene,
S vad dombérozásnak hangja jön vele.
Vár alatt útfélen ül kolduscsalád,
Férj s nő átkarolva tartja magzatát,
Keblok melegével óvják gondosan,
S rájok elterítve egy rossz gúnya van.
Igy ülnek sokáig, némán, reszketeg,
Míg a férjnek ajki szólni kezdenek:
"Márma van karácsony szentelt ünnepe,
A nép megváltója márma születe;
Jó hogy ez egy emlék megmaradt reánk,
Mert feledtük volna, hogy megváltatánk.
Óh hatalmas Isten, hát miért, miért
Ontatál fiaddal értünk drága vért?
Hogy dombérozásra több ünnep legyen,
S a nép rab maradjon véges-végtelen?
Cél után fáradni, küzdeni dicső,
Elfeled minden bajt, aki célhoz jó,
Ah, de én mért hordom a szörnyű igát,
Csak hogy életemet nyomorogjam át,
S amelyet kiküzdök, életem minnek,
Hogy legyen igámat hordani kinek?
Rettentő körút ez, melynek vége nincs,
Egy kétségbeejtő örökös bilincs. -
Vagy nagy ég, megvolnánk váltva általad,
És igába tart csak zsarnok akarat?
Úgy még jó idő, mely újra törvényt tesz.
S a megváltó újra gunyhó sarja lesz. -
Hátha e bíró még gyermekem lesz tán,
Óh, takard, takard nőm édes gondosan.
Jójj, jójj közelebb, így hajtsd reám fejed,
Hadd tomboljon a szél, rossz szűrünk felett,
Szálljon a hó, itten vad dühe nem ér." -
S ím leszáll közéljük enyhadó tündér,
Édes álmképét sző rájok keze,
S boldogok mindhárman, férj, nő s gyermeke.
S hogy ne verje őket zord valóság fel,
Lassan eltakarja őket hólepel. -
A várból öröm száll - zúg a téli szél -
A család helyén csak kis hódombot ér.



Forrás: [Madách Imre versek](#)

SZEMÉLYES TÖRTÉNET

Az esti nassolás keretében mindössze egy óvatos szelet rántott húst ettem sült krumplival és rizzsel, hozzá zöldségköretet és céklát, főleg, mert az egészséges és nem hízlal. Ennek ellenére mégis szépen gyaradok. Hiába, roppant érdekes dolog az emberi szervezet... hát még az enyém: fittyet hány az orvostudományra.

Nem volt nyugodt az éjszakám, álmomban Kolev Gabi emelt hangon taníttatott, hogy a nyomtató nem tartalmaz koleszterint... Erre aztán fölriadtam s eszembe jutott, hogy megint nem vettem be a „cukorbogyómat”.

Az éjszaka további részében is a munkahelyem körül forogtak az álmaim: Nyíró doktornő egy óriási méretű tablettát tett a számba, hogy ez nem szénhidrát... Kötél Marika erősen presszionált a törökülés állandó gyakorlására, közben Somogyi főorvos asszony hangja kopogott visszhangozva: „kissé obes, kissé obes...” aztán végre reggel lett és én aznap is megfogadtam, hogy betartom az utasítást, nem eszem este hat ... khm... mitismondott: előtt, vagy után? De hisz este hat előtt sosem eszem, munka közben csak kávézni szoktam, meg nagy ritkán egy kis csoki, mert az kell az agynak, meg az endorfintermelés miatt. Valaki mondta ezt.

Szóval, ha máskor nem, hát este muszáj valamit enni.

Mindezek már a buszon kavarogtak kialvatlan agyamban, úton az Intézetbe. Az ajtón belépve elgondolkodtam, hogy juthat be egy sanyarú sorsú betegjelölt az esztékába? Nekem se könnyű, bár én itt dolgozom, de volt már új dolgozó a bejáratnál tevékenykedők közt, aki egy munkatársamat a lépcsőig vezető útján állandóan inzultálta, mert a negyediken nincs rendelés, vallja be, hova megy ...

Szóval hogy jut be a potenciális páciens? Mindjárt a bejáratnál elakad a laborból távozók végeláthatatlan sora miatt. Azután erőt vesz magán és a kifelé igyekvőkhöz hasonló vehemenciával bejut az ajtón, de itt bizony rögtön megállítja egy biztonsági őr, hogy Állj, holamaszk, kezeket föl, tessék hőmérőzni... nem jó, tessék megint, ne úgy, ne azt, ne érjen hozzá, tessék megint, kézfertőtlenítés, másikat is, holamaszk, tessék sorszámot kérni, ne piszkálja a gépet, az nem magának van, a barna dobozon a gombot, nem a feliratot kell nyomni, hanem a gombot, hova tetszett jönni? A Raditec a Petőfi utca felől van, innen nem lehet oda bemenni, körbe a gyógyszerár mellett, viszontlátásra. A kis hölgy hova jött? Olyan nálunk nincs, kérem, ez egészségügy, QR-kód a bankban van. Oltásra déltől, időpontot telefonon, holamaszk, itt tilos enni, ki van írva, tüdőszűrő templom térről, de most nincs, tessék telefonálni, háziorvos tíztől, holamaszk, viszontlátásra, laborba arratessék, következőt, Jó reggelt, doktor úr, szevasz, Dénes, most nézd meg, csak jönnek-jönnek, azt se tudják, hova.

Fölértem a szobámba és elhatároztam, hogy ezentúl nem eszem este hat után és majd jól kialszom magam... de ma még azt a kis maradék tegnapi pörköltet nem hagyom ott. Megromlana, meg a lábost is el kéne már mosogatni.

KVÍZ

1. Hol található a Föld legnagyobb **karácsonyfája**?
2. Ki volt a főszereplője a *Hull a pelyhes* (1996) című karácsonyi filmnek?
3. Hány rénszarvas húzza Mikulás szánját (Rudolfot beleszámítva)?
4. Ki lopta el egyszer **karácsonyt**?
5. Ki volt a **Karácsonyi Ének** című (*Christmas Carol*) könyv szerzője?
6. Melyik országban jelent meg először a **karácsonyfa**? (A leginkább elfogadott verzió szerint)
7. Mit talált fel az amerikai Ralph E. Morris?
8. A Csendes Óceánban található **Karácsony-sziget** eléggé népszerű. Hol van a másik Karácsony-sziget?
9. Melyik volt az első ország, amely karácsonyi bélyeget állított ki?
10. Milyen állaton utaztak a keleti bölcsek Jézushoz, hogy ajándékot vigyenek neki?
11. Melyik országban van az a szokás, hogy egy boszorkány dobja bele a kéménybe az ajándékokat **karácsonykor**?
12. Melyik név nem tartozik **Mikulás** szarvasaihoz – Táltos, Aggancs, Tánco, Üstökös, Ágas?
13. Hogy hívják a Mikulást Franciaországban?
14. Melyik ország a legnagyobb **karácsonyfa** exportáló?
15. Melyik amerikai elnök tiltotta be a **karácsonyfát** a Fehér Házban?
16. Mindannyian ismerjük azt a szokást, hogy zoknit akasztunk valahová az ajándékok számára. Melyik ország teszi ki a cipőt a zokni helyett?
17. Melyik városhoz kötődik a **karácsony ünnepe**?
18. A felsoroltak közül melyik ajándékot **NEM** vitték a napkeleti bölcsek az újszülött Jézusnak? – arany, ezüst, mirha és tömjén?
19. Melyik vállalat tette népszerűvé a Mikulást Amerikában?
20. Melyik népszerű karácsonyi éneket írta James Pierpoint?
21. Hány szellem van a *Karácsonyi énekben*?
22. Átlagban mennyi karácsonyi képeslapot küldenek szét az Egyesült Államokban évente?
23. A Mikulásnak van-e felesége?
24. Mi a címe annak a karácsonyi animációs filmnek, amiben Tom Hanks szerepel?
25. Mit talált fel W. C. T. Dobson ?
26. Karácsony másodnapja melyik szentnek a napja?
27. Ki segíti a Mikulást az ajándékok elkészítésében?
28. A Biblia szerint hol született Jézus?
29. Melyik karácsonyi ének minden idők legtöbbet játszott, legjobban eladható dala?
30. Melyik ország használ hagyományos szalmadíszeket a **karácsonyfa díszítéséhez**?

Válaszok:

1. King's Canyon Nemzeti Park, Kalifornia
2. Arnold Schwarzenegger
3. 9
4. A Grincs

5. Charles Dickens
6. Németország (a legtöbbször által elfogadott verzió, legalábbis)
7. Karácsonyi égőt
8. Indiai Óceán
9. Ausztria
10. Teve
11. Olaszország
12. Aggancs
13. Père Noël
14. Kanada
15. Theodore Roosevelt
16. A hollandok
17. Betlehem
18. Ezüst
19. Coca-Cola
20. Jingle Bells
21. Négy
22. Három milliárd
23. Igen
24. Polar Expressz
25. A karácsonyi képeslapot
26. Szent István
27. Manók
28. Betlehemben, egy istállóban
29. Fehér Karácsony (*White Christmas*)
30. Svédország

<https://www.edenkert.hu/vilagos-zold/idezetek-tortenetek/karacsonyi-kerdesek-valaszok-tudas/4428/>

Gasztró

Néhány érdekes recept, jó étvágyat hozzájuk!

Karácsonyi borleves

Hozzávalók

- 5 dl bor
- 5 dl víz
- 5 db tojássárgája
- 2 db fahéj
- 10 szem szegfűszeg
- 0.5 db vaníliarúd
- 12 dkg porcukor
- 1 db citrom
- 1 ek búzaliszt

Elkészítés

1. Egy lábosban a vizet, 3 dl borral és a fűszerekkel feltesszük főni. Mikor felforrt, 5 percig még forraljuk, majd levesszük a tűzről, és átszűrjük.
2. A tojássárgákat kikeverjük a cukorral, és a liszttel, majd hozzáadjuk a maradék 2 dl bort.
3. Összekeverjük a fűszeres, langyosra hűlt bort a tojásos keverékkel, visszatesszük a lábosba, és folyamatos kevergetés mellett, lassú tűzön főzni kezdjük, amíg a tojástól és lisztől besűrűsödik. Mazsolával meghintve, forrón tálaljuk.



<https://www.mindmegette.hu/karacsonyi-borleves.recept/>

Ponty Zombori módra

A magyarok halfogyasztása meglehetősen csekély, azt is zömmel karácsonykor esszük és leginkább pontyot. Leírom családi receptünket, mely kevésbé ismert, és nagyon finom. Forrása Az Ínyesmester Szakácskönyve (Minerva. Budapest, 1978. 315. oldal)

1 nagyobb (1-1,5 kilós) tükörpontyot megtisztítunk és hosszában felhasítjuk, megsózzuk, megirdaljuk (bevagdossuk) és minden bevágásba egy darabka vaját és füstölt szalonnát teszünk. Tepsiben rostra fektetjük, a rost alá a vajjal kikent tepsibe 1 kg karikára vágott, megsózott burgonyát teszünk. Sütőbe helyezzük. Mikor pirulni kezd, paprikás liszttel meghintjük. Amikor bőrösödik, tejfölt teszünk rá s azzal öntözgetjük, míg megsül.

Amikor az egész család körül ülte a nagyasztalt, mindig sikere volt.

Természetesen nem mindenki halbarát, azt a hagyományos töltött káposzta várta.

Próbálják ki, és gondoljanak szeretettel Zombori Lajosné Dr. Bihari Ágnesre.

Diós zabpelyhes keksz

Hozzávalók

- 6 dkg zabliszt
- 1 csip só

- 1.5 dkg nyírfacukor
- 1 csip sütőpor
- 5.5 dkg puha margarin
- 1 db tojás sárgája
- rumaroma
- 5 dkg darált dió
- 4 kocka étcsokoládé

Elkészítés

1. A hozzávalókat (a csoki kivételével) egy tálba rakjuk, és alaposan összegyúrjuk, amíg össze nem áll a tészta. (Ha túl nehezen áll össze, 1 kiskanál tejföllel lágyíthatunk rajta, de ne legyen ragacsos; ha pedig ragacsos lenne tegyünk még hozzá kevés darált zabpelyhet.)
2. Egy kisebb tepsibe sütőpapírt teszünk, kis gombócokat formázunk a tésztából, amiket ellapítunk a tenyerünkkel, és a tepsibe rakosgatjuk, egymástól egy-egy ujjnyi távolságra.
3. A tepsit 170 fokra előmelegített sütőbe toljuk, és kb. 12 perc alatt világosra sütjük. Kivesszük a tepsit a sütőből és a kekszeteket hagyjuk kb. 5-10 percet pihenni, mert ekkor még puhák és törékenyek a kekszeink.
4. Megolvasztjuk a csokoládét, a kihűlt kekszeteket félig megmártjuk a csokiba, majd rácsra rakjuk, hogy a felesleges csoki lecsepegjen.



<https://www.mindmegette.hu/dios-zabpelyhes-keksz.recept/>

Diós-lekváros kevert süti citrommázzal

Hozzávalók

- A tésztához:
- 30 dkg finomliszt
- 25 dkg porcukor

- 15 dkg sárgabaracklekvár
- 7 dkg vaj
- 2 db tojás
- 1/2 db citrom héja
- 1 tk sütőpor
- 2 dl szóda (vagy szénsavas ásványvíz)
- 2 marék dióbél
- A citrommázhoz:
- 15 dkg porcukor
- 1,5 db citrom leve
- 1 db citrom héja

Elkészítés

1. A tésztához a margarint a porcukorral, a reszelt citromhéjjal és a tojással habosra keverjük. Ezután belekeverjük a lekvárt, majd a sütőporral elvegyített lisztet és a szódavizet, és alaposan elkeverjük.
2. Kivajazunk és kilisztezzük egy 28 cm-es kapcsos tortaformát, beleöntjük a tésztát, a tetejét pedig megszórjuk az apróra vágott dióbéllal.
3. 180 fokra előmelegített sütőben kb. 30 percig, tűpróbáig sütjük.
4. A citrommázhoz a citrom levét és reszelt héját a porcukorral fényesre keverjük. Amikor a sütemény kihűlt, bevonjuk a citrommázzal. Ha a máz megszáradt, utána szeleteljük.



<https://www.mindmegette.hu/dios-suti-sutemeny-desszert-recept-karacsony-52015/>



Minden munkatársunknak kellemes karácsonyt és nagyon boldog új évet kívánunk!

Célunk,
hogy a HÍRLEVÉL mindannyiunk számára tartalmas,
hasznos, érdekes és változatos olvasnivaló
legyen, ennek érdekében
kérjük a kollégák segítségét a lap szerkesztésében.
Akinek van olyan témája, kérdése,
információja, amit szeretne megosztani,
legyen szíves jelezze
a titkarsag@euint.kispest.hu e-mail címen.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

**Dr. Kumin Marianna
Németh Anna
dr. Bihari Ágnes
dr. Zalaföldi Kornélia
Szövérfy Dénes**

–
–

**Felelős szerkesztő
főszerkesztő**